

תָּאנָא, וַיְבִין מֹשֶׁה מְזִבַּח כְּמַה דְּאִמִּינָא. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נְסִי. ה' נְסִי מִמֶּשׁ. אִמַּאי. בְּגִין דְּעִמְלֵק נָטַל כָּל אִינּוֹן דְּהוּוּ גְזִירִין, וְלֹא אֶתְפָּרְעוּ, וְגִזְר לֹון וְשָׂדִי לְהוּ לְעֵילָא, וְאִמַר טוֹל מַה דְּאֶתְרַעִית בֵּיהּ. בֵּיהּ שְׁעֵתָא מַה כְּתִיב. וַיֹּאמֶר כִּי יַד עַל כֶּסֶף יֵה מִלְחָמָה לְה' בְּעִמְלֵק מְדִר דִּר. מְדִר דִּר חֲסֵרִין, מְדִיּוּרִין דְּלְעֵילָא, וּמְדִיּוּרִין דְּלִתְתָּא. אִמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, בְּכָל דָּרִין דְּאֶתְיִין לְעֵלְמָא, לִית לָךְ דִּר דְּלִית בְּהוּ מֵהֵהוּא זֶרְעָא בִישָׂא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲגַח בְּהוּ קִרְבָּא. (ר') יְצַחֵק אִמַר מְדִירוּתָא דְלִתְתָּא לְדִיּוּרָא דְלְעֵילָא) וְעַלֵּיהּ כְּתִיב (תהלים קד) יִתְמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וְגו'. מִן הָאָרֶץ: בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֶתִי. בֵּיהּ זְמַנָּא כְּתִיב, בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ.

פְּרִשְׁת יִתְרוֹ

(שמות יז) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהְנֶה מִדִּין חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְגו'. רַבִּי חֲזַקְיָה (נ"א ר' אֶלְעָזָר) פָּתַח וְאִמַר, (ויקרא ט) וַיֵּשֶׁב אֶהְרֹן אֶת יָדוֹ. כְּתִיב יָדוֹ חַד, בְּגִין דְּבַעֵי לְאַרְמָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וְהָא אוֹקִימָנָא רְזָא. אֲשַׁכְחָנָא בְּסַפְרָא דְשְׁלֵמָה מִלְכָּא, דְכָל מָאן דְּאָרִים יְדוּי לְעֵילָא, וְלֹאוּ אִינּוֹן בְּצִלוֹתִין וּבַעוֹתִין, הָאִי אִיהוּ בַר נֶשׁ, דְּאֶתְלַטֵּיָא מֵעֲשָׂרָה שׁוֹלְטָנִין מְמַנָּן. וְאִינּוֹן (קהלת ז) עֲשָׂרָה שְׁלִיטִין אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר. אֵלִין אִינּוֹן עֲשָׂרָה

דִּי מִמָּנָן עַל פְּרִישׁוֹ דִּידִין לְעֵילָא לְנִטְלָא הֵהוּא צְלוֹתָא,
 אוּ הֵהִיא בְּרַכְתָּא, וַיְהִי בֵּיהּ חֵילָא, לְאַתְיַקְרָא שְׁמָא
 קַדִּישָׁא, וְאַתְבְּרַךְ מִתְתָּא. כִּיּוֹן דִּמְתַתָּא אֶתְבְּרַךְ, מֵהֵהוּא
 פְּרִישׁוֹ דִּידִין לְעֵילָא, כְּדִין אֶתְבְּרַכָּא מֵעֵילָא, וְאַתְיַקְרָא
 מִכָּל סְטָרִין.

וְאַלִּין עֲשָׂרָה מִמָּנָן, זְמִינִין לְנִטְלָא מֵאַיִנוֹן בְּרַכָּאן
 דְּלְעֵילָא, וְלְאַרְקָא לְתַתָּא, וְלְבְּרַכָּא לְהֵהוּא
 דְּמִבְּרַךְ לִיָּהּ, דְּכְתִיב, (במדבר ו) וְאַנִּי אֲבָרְכֶם.

בְּגִין כֶּף, יִסְתַּמַּר בַּר נֶשׁ, בְּשַׁעְתָּא דִּירִים יְדוּי לְעֵילָא,
 לְמַהוּי בְּצִלוֹ, אוּ בְּבְרַכָּאן אוּ בְּבַעוֹתָא, וְלֹא יָרִים
 יְדוּי לְמַגְנָא, בְּגִין דְּאַלִּין עֲשָׂרָה אֵינּוֹן זְמִינִין, וּמְתַעְרִין.
 לְגַבֵּי הֵהוּא פְּרִישׁוֹ דִּידִין, וְאִי הוּא לְמַגְנָא, אֵינּוֹן עֲשָׂרָה
 לְטִיִּין לִיָּהּ, בְּמֵאתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵיאָ לְוֹטִין. וְהֵאִי אִיהוּ
 דְּכְתִיב בֵּיהּ, (תהלים קט) וַיֶּאֱהַב קָלְלָהּ וְתִבּוֹאֶהּ.

וְכַדִּין, רוּחַ מִסְּאַבָּא שְׂרִיא עַל אֵינּוֹן יְדִין, דְּאִיהוּ אַרְחִיָּה
 לְמִשְׁרֵי עַל אֶתְרֵי רִיקְנֵיא, וּבְרַכְתָּא לָא שְׂרִיא
 בְּאַתְרֵי רִיקְנֵיא. וְעַל דָּא (נ"א דמברך ליה ואי אינון מתערין לגבי ההוא פרישו

דִּידִין וְאִיהוּ לְמַגְנָא אֵינּוֹן לְטִיִּין לִיָּהּ בְּמֵאתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵיאָ לְוֹטִין וְכַדִּין רוּחַ מִסְּאַבָּא שְׂרִיא
 עַל אֵינּוֹן יְדִין דְּאִיהוּ אַרְחִיָּה לְמִשְׁרֵי עַל אֶתְרֵי רִיקְנֵיא בְּגִין כֶּף יִסְתַּמַּר בַּר נֶשׁ בְּשַׁעְתָּא דְּאָרִים
 יְדוּי לְעֵילָא לְמַהוּי בְּצִלוֹ אוּ בְּבְרַכָּאן וּבְצְלוֹתָא וְלֹא יָרִים יְדוּי לְמַגְנָא וְעַל דָּא) כְּתִיב,

(בראשית יד) הָרִימוֹתַי יְדֵי אֵל ה' אֵל עֲלִיוֹן, דְּמִתְרַגְּמִינִין
 בְּצִלוֹ.

וּבַהֲאִי פְּרִישׁוֹ דִּי־דִין, אֵית רְזִין עֲלָאִין, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאִתְפְּרִישׁוֹ, וְאִזְדַּקְפוּ לְעֵילָא, אִזְקִיר בַּר נָשׁ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכַמָּה רְזִין עֲלָאִין. אַחְזִי לִי־חֲדָא רְזָא
 דְּעֶשֶׂר אַמִּירֹן, בְּגִין לִי־חֲדָא כֹּלָא, וְלֹא־תִבְרַכָּא שְׁמָא
 קִדְיִשָׁא כַּדְקָא חֲזִי, (ר"ח א' ב') וְאַחְזִי לִי־חֲדָא רְזָא דִּרְתִּיכִין
 פְּנִימָאִין, וִרְתִּיכִין דְּלִבְרָ, בְּגִין דִּיתְבַּרְךְ שְׁמָא קִדְיִשָׁא
 בְּכָל סְטְרִין, וְיִתְיַחַד כֹּלָא כַּחֲדָא, עֵילָא וְתַתָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כג) וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם, דָּא אִיהוּ רְזָא
 דְּזִקִּיפּוֹ דְּאַצְבָּעֹן, כַּד זְקִיף לֹון בַּר נָשׁ לְעֵילָא,
 דְּבַעֵי דְלָא לְאִזְדַּקְפָּא בְּרִיקְנִיָּא, אֶלָּא בְּצִלוֹ וּבְבַעוּתִין
 וּבְבִרְכָּאֵן. (אוּ בְּחַד מְנַיְיָהוּ) וְעַל דָּא וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם.
 וְלֹא יֵרְאוּ לְפָנֵי לָא כְּתִיב, אֶלָּא פְּנֵי, רְזָא דְּזִקִּיפּוֹ
 דְּאַצְבָּעֹן, דְּלָא אֶצְטְרִיכוּ לְזִקְפָּא לְמַגְנָא, כְּמָה דְּאִתְמַר.
 עֲשֶׂרָה שְׁלִיטִין דְּקַאמְרוֹן, אֵינֹון עֶשֶׂר אַמִּירֹן לְתַתָּא,
 בְּרְזָא (נ"א עֲשֶׂרָה שְׁלִטְנִין מְמַנֵּן דְּקַאמְרוֹן,
 אֵינֹון מְמַנֵּן לְתַתָּא בְּרְזָא) דְּאִתְוֹון רְשִׁימִין כְּגֹוּנָא
 דְּלְעֵילָא, וְאֵלִין קְיִימִין בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא זְקִיפֹן
 דְּאַצְבָּעֹאֵן. (דף ס"ז ע"ב) וּבַהֲאִי כֹּל סְטְרָא דְּקְדוּשָׁה אִתְאַחַד
 לְעֵילָא לְאַרְמָא, כְּדִין כֹּל סְטְרִין אַחְרָנִין אִתְכַּפְּיִין כְּלָהוּ,
 וְאוּדֹן לְמַלְכָּא קִדְיִשָׁא.

תָּא חֲזִי, בְּרְזָא דְּקְדוּשָׁה (נ"א דְּשְׁמָא קִדְיִשָׁא) אִיהוּ מְלֶךְ, וְכַהֲנָן

וּמִשְׁמֵשׁ תַּחֲוֹתֶיהָ, (בְּרֹא וּדְדוּשָׁה) בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא. אֵית
 מְלַךְ לְעֵילָא, דְּאִיהוּ רְזָא דְקַדְשׁ הַקְּדָשִׁים, וְאִיהוּ מְלַךְ
 עֲלָאָה, וּתַחֲוֹתֶיהָ אֵית כְּהֵן רְזָא דְאֹר קַדְמָאָה, דְּקָא מִשְׁמֵשׁ
 קַמִּיהָ, וְדָא אִיהוּ כְּהֵן דְּאֶקְרִי גְדוּל, סְטָרָא דִימִינָא.

אֵית מְלַךְ לְתַתָּא, דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא דְהֵהוּא מְלַךְ עֲלָאָה,
 וְאִיהוּ מְלַךְ עַל כְּלָא דְלְתַתָּא. וּתַחֲוֹתֶיהָ אֵית כְּהֵן
 דְּמִשְׁמֵשׁ לִיהָ, רְזָא דְמִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא, דְּאִיהוּ לִימִינָא.
 (וְדָאִי בְּסְטָרָא דְקַדְשָׁה אֵית מְלַךְ וּכְהֵן) וְדָא אִיהוּ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא

שְׁלִימָתָא, סְטָרָא דְקַדוּשָׁה.

בְּסְטָרָא אַחְרָא, דְּלָאו אִיהוּ סְטָרָא דְקַדוּשָׁה, אֵית רְזָא
 דְּאִיהוּ מְלַךְ, וְהָא אוּקְיָמָנָא דְאֶקְרִי (קַהֲלַת ד) מְלַךְ
 זְקֵן וּכְסִיל, וּתַחֲוֹתֶיהָ אֵית כְּהֵן אוּן, וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב,
 (הוֹשֵׁעַ יב) וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אֲךָ עֲשֵׂרְתִי מִצְּאֵתִי אוּן לִי, בְּגִין
 דְּחִילָא דָּא, שְׁלֹטָא עַל הָהוּא עוּבְדָא דְעַבְד יַרְבְּעָם.
 וְאַלְמָלָא דְאֲשַׁכַּח חִילָא דָּא, לָא יכִיל לְאַצְלָחָא בְּהָהוּא

עוּבְדָא.

רְזָא דְמַלְאָה, בְּשַׁעְתָּא דְהָאִי מְלַךְ וְהָאִי כְּהֵן אַתְּכַפִּיין,
 וְאַתְּבְּרוּ, כְּדִין כָּל סְטָרִין אַחְרָנִין אַתְּכַפִּיין, וְאוּדָן
 לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט
 בְּלַחוּדוּי עֵילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה ב) וְנִשְׁגַּב יי'
 לְבָדוּ בַיּוֹם הַהוּא.

כְּגִוּוֹנָא דָא, וְרִזָּא דָא מִמֶּשׁ, עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּאַרְעָא, דְּתַבְר מְלֶךְ זְקַן וּכְסִיל, וְדָא הוּא

פְּרַעָה, בְּשַׁעְתָּא דְּאַתָּא מוֹשֶׁה לְפַרְעֹה, וְאָמַר, (שְׁמוֹת ד)
אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ, פָּתַח וְאָמַר, לֹא יִדְעָתִי אַת
יִי, וּבַעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתִיקֵר שְׁמִיה בְּאַרְעָא,
כְּמָה דְּאִיהוּ יִקְרָא לְעִילָא. כִּיּוֹן דְּאֶלְקֵי לִיָּה וּלְעַמִּיָּה,
אַתָּא וְאוּדֵי לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּלְבַתֵּר אַתְבַּר וְאַתְכַּפֵּיָּא הֵהוּא כְּהֵן אֹן, יִתְרוֹ, דְּמִשְׁמִשׁ
תְּחֻתִּיָּה, עַד דְּאַתָּא וְאוּדֵי לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְאָמַר בְּרוּךְ יִי אֲשֶׁר הֲצִיל אֶתְכֶם וְגו', עֵתָה יִדְעָתִי
כִּי גְדוֹל יִי וְגו', וְדָא הוּא כְּהֵן אֹן, סְטֵרָא אַחְרָא, דְּאִיהוּ
סְטֵר שְׁמַאלָא. וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְּאַמְרָה רַחֵל, כַּד חֲמַאת
דְּמִיתָת, כְּמָה דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית לז) בֶּן אֹנִי. וּבְגִין דָּא אוּחֵי
(נ"א אוּדֵי) יַעֲקֹב, וְאָמַר בֶּן יִמִּין, וְלֹא בֶּן אֹנִי, סְטֵר יְמִינָא,
וְלֹא שְׁמַאלָא.

וְכִיּוֹן דְּהֵהוּא מְלֶךְ וְכְהֵן אוּדוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאַתְבְּרוּ קָמִיָּה, כְּדִין אֶסְתְּלֵק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בִּיקְרִיָּה עַל כֻּלָּא, עִילָא וְתַתָּא, וְעַד דְּאַסְתְּלֵק קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בִּיקְרִיָּה, כַּד אוּדֵן אֶלִּין קָמִיָּה, לָא אַתִּיָּהִיבַת
אוּרִיָּתָא. עַד לְבַתֵּר דְּאַתָּא יִתְרוֹ, וְאוּדֵי וְאָמַר, עֵתָה
יִדְעָתִי כִּי גְדוֹל יִי מְכַל הָאֱלֹהִים. בְּרוּךְ יִי אֲשֶׁר הֲצִיל

אַתְּכֶם וְגו'. כְּדִין אֶסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקְרִיָּה,
עֵילָא וְתַתָּא, וּלְבַתֵּר יֵהֵב אֲוֵרֵיתָא בְּשְׁלִימוֹ, דְּשִׁלְטָנוּ עַל
כֻּלָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים סז) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים
יוֹדוּךָ עַמִּים כְּלָם, תָּא חֲזִי, דְּדוּד מְלָכָא קָם וְשִׁבַּח
וְאוּדִי לְמִלְכָּא קִדְיִשָׁא. וְהוּא אֶשְׁתַּדֵּל בְּאֲוֵרֵיתָא, בְּהֵיא
שְׁעַתָּא כַּד רוּחַ צְפוֹן אֲתַעֵר, וְהוּהוּ בְּטִשׁ בְּאֵינוֹן נִימִין
דְּכַנּוּרָא, וְכַנּוּרָא הוּהוּ מְנַגֵּן וְאָמַר שִׁירָה וְכוּ', וּמַה שִׁירָה
הוּהוּ קֶאֱמַר.

תָּא חֲזִי, בְּשְׁעַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעֵר לְגַבֵּי כָּל
אֵינוֹן רְתִיכִין, לְמִיָּהֵב לֹון טְרַפָּא, כְּמַה דְּאוּקִימָנָא
דְּכַתִּיב, (משלי לא) וְתָקָם בְּעוֹד לִילָה וְתַתֵּן טְרַף לְבֵיתָהּ וְחַק
לְנַעֲרוֹתֶיהָ. כְּדִין, כְּלָהוּ בְּחֵדוֹ, פֶּתַחִי וְאָמַרִי, (תהלים סז)
אֱלֹהִים יַחֲנֵנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְיָ אֵר פָּנֵינוּ אֲתָנוּ סִלָּה. כַּד רוּחַ צְפוֹן
אֲתַעֵר וְנַחֲתִית לְעֵלְמָא, נָשִׁיב וְאָמַר, לְדַעַת בְּאַרְצָן דְּרַפָּךְ
בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתְךָ. כַּנּוּר בְּשְׁעַתָּא דְּאִיהוּ מְנַגֵּנָא בֵּיה
בְּהֵיא רִוְחָא, פֶּתַח וְאָמַר יוֹדוּךָ עַמִּים כְּלָם (חסר) דְּדוּד כַּד
הוּהוּ קָם, וְאֲתַעֵר עָלֶיהָ רוּחַ קִדְשָׁא, פֶּתַח וְאָמַר, אֲרִצָּן
נִתְנָה יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אֲרִצָּן. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוֹ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵעֵילָא לְתַתָּא. לְבַתֵּר אַתָּא דְּדוּד

בְּרוּחַ קְדוֹשָׁא, וְסִדֵּר לִזְמַן כַּחֲדָא, אֲסַתְּפֵל בְּכֻלָּא הָאֵי קָרָא
 דְּכַנּוּרָא, (בגין) דְּשְׁלִימוֹ דִּיקְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא
 וְתַתָּא.

בְּשַׁעְתָּא דְּשָׂאָר עֲמִין אֲתַכְפִּיין, אֲתִיין וְאוּדָאן לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּיּוֹן דְּאִינוּן אֲתַכְפִּיין,
 וְאוּדוֹן לִיה, כְּדִין אֲשֶׁתְּלִים יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵילָא וְתַתָּא. בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתָא מִשָּׁה (דף ט"ח ע"א) לְפִרְעָה וְאָמַר
 לִיה יי' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ וְגו', פִּתַּח אִיהוּ וְאָמַר
 לֹא יַדְעָתִי אֶת יי'.

וּבַעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיתִיִּקֵּר שְׁמִיה בְּאַרְעָא, כְּמָה
 דְּאִיהוּ יְקִירָא לְעֵילָא, כִּיּוֹן דְּאֲלֵקִי לִיה וְלַעֲמִיָּה,
 אֲתָא וְאוּדִי לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב, (שמות ט) יי'
 הִצַּדִּיק. אִיהוּ דְּהוּה מַלְכָּא קְרוּפִינוּס דְּכָל עַלְמָא, כִּיּוֹן
 דְּאִיהוּ אוּדִי, כָּל שָׂאָר מַלְכִין אוּדוֹן, דְּכַתִּיב, (שמות טו) אַז
 נִבְהָלוּ אֱלוֹפֵי אֲדוּם.

אֲתָא יִתְרוֹ, כּוּמְרָא עֲלָאָה וְרַבְרָבָא, רַב מְמַנָּא (דְּכָל מְמַנָּא)
 דְּכָל טַעוּוֹן אַחַרְנִין, וְאוּדִי לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְאָמַר עֲתָה יַדְעָתִי כִּי גְדוֹל יי' מִכָּל הָאֱלֹהִים, כְּדִין
 אֲסַתְּלֵק וְאֲתִיִּקֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקְרִיָּה עֵילָא
 וְתַתָּא, וְלִבְתַּר יֵהֵב אוּרִיָּתָא בְּשְׁלִימוֹ, דְּשִׁלְטָנוּ עַל כָּלָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְר' אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, עַל דָּא כַּתִּיב, (תהלים

יִדְוֹף עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוֹף עַמִּים כּוֹלֵם. אַתָּא ר' אֶלְעָזָר
וְנָשִׁיק יְדוּי. בְּכֹה ר' אַבָּא וְאָמַר, (תהלים קג) כִּרְחֵם אָב עַל
בָּנִים. מֵאֵן יִרְחֵם עַל ר' אֶלְעָזָר, וְלֹא שְׁלֵמָא מְלוּי, בַּר
רְחִימוֹ דְּמַר, זַכָּאָה חוֹלְקָנָא, דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין
קָמִיתָ, דִּלְא נְכֻסוּף בְּהוּ לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא כִּהֵן אֹוֹן לָא כְּתִיב בְּיִתְרוֹ, כִּהֵן מְדִין
כְּתִיב. אָמַר לִיה, כִּלְא אִיהוּ חַד. בְּקַדְמִיתָא חֲמוּי
דְּיוֹסָף, כִּהֵן אֹוֹן אֶקְרִי. וְלִבְתַּר חֲמוּי דְּמִשָּׁה, כִּהֵן מְדִין.
וְכִלְא רְזָא חֲדָא, דִּהָא אֵלִין תְּרִין מִשָּׁה וְיוֹסָף. בְּדַרְגָּא
דְּרְזָא חֲדָא קִיִּמִין, בְּרְזָא דְּאִתּוֹ וְר'וֹ, תְּרִין וְוִין כְּחֲדָא. וּמָה
דְּאִתְמַר כִּהֵן מְדִין, רְזָא דָּא אִשְׁתּוּ מְדִינִים. (מִשָּׁה וְיוֹסָף בְּרְזָא חֲדָא

קִיִּמִין, רְזָא דָּא ר'וֹ תְּרִין כְּחֲדָא)

אָרִים יְדוּי עַל רִישִׁיה ר' אַבָּא וּבְכֹה, אָמַר, נִהִירו
דְּאוּרִיִּיתָא סִלְקָא הַשְׁתָּא עַד רוּם רְקִיעָא
דְּכְרִסִּיא עֲלָאָה, לְבַתַּר דְּיִסְתַּלַּק מִרְ מַעְלָמָא, מֵאֵן יִנְהִיר
נִהִירו דְּאוּרִיִּיתָא. וְוִי לְעֵלְמָא דְּיִשְׁתַּאֲר יְתוּם מִינָךְ. אָבֵל
מְלִין דְּמַר יִתְנַהִירו בְּעֵלְמָא עַד דְּיִיתִי מִלְפָּא מְשִׁיחָא
וְכַדִּין כְּתִיב, (ישעיה יא) וּמְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יִי' וְגו'.

וְיִשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵן וְגו', רַבִּי חֲזִיא אָמַר, הָאִי קָרָא אִית
לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיה, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, אֵת כָּל אֲשֶׁר
עָשָׂה אֱלֹהִים לְמִשָּׁה, וְלִבְתַּר כְּתִיב כִּי הוֹצִיא יִי'. אֶלְא

רָזָא דָּא אַתְּ כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים, דָּא שְׁמָא דְאֶגִּין עַל
 מִשָּׁה וְעַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֶתְעֵדִי מִנִּיּוּהוּ בְּגִלוּתָא. וּלְבַתֵּר,
 שְׁמָא עֲלָאָה אֶפִּיק לֹון מִמְצָרִים. דְּהָא שְׁמָא קְדִישָׁא
 דְּאֶפִּיק לֹון, בְּרֹזָא דִּיּוֹבְלָא הוּוּ.

דְּבַר אַחַר אַתְּ כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמִשָּׁה, כַּד אֶתְרַמִּי
 לְנַהֲרָא, וְכַד שׁוֹיֵב לִיָּה מִחֲרַבָּא דְּפִרְעָה, וְלִישְׂרָאֵל
 עֲמוֹ, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ב) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם. וְכַתִּיב
 (שְׁמוֹת א) וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוּץ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּיֶּן מְדִין. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (תְּהִלִּים קי"א) פְּדוּת
 שְׁלַח לְעַמוֹ צִוְּהָ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוּשָׁ וְנוֹרָא
 שְׁמוֹ. מֵאֵי שְׁנָא, בְּכָל שְׁאָר קְרָאֵי, דְּבִכְלָהוּ, תְּרִין תִּיבִין
 מֵאַלְפָּא בֵּיתָא, וּבִהָאֵי קְרָא, וּבְקָרָא דְּאַבְתְּרִיָּה, תְּלַת
 תְּלַת. אֶלָּא, בְּגִין לְאַשְׁלֵמָא שִׁית סְטְרִין, בְּהָאֵי אֶלְפָּא
 בֵּיתָא, הָאֵי לְקַבֵּל תְּלַת פּוֹרְקָנִין דִּישְׂרָאֵל, בַּר פּוֹרְקָנָא
 קְדָמָאָה. קְרָא אַחְרָא, לְקַבֵּל תּוֹרָה נְבִיאִים וְכַתוּבִים.
 וְכָלָא תְּלִיא בְּהָאֵי חֲכָמָה.

פְּדוּת שְׁלַח לְעַמוֹ, כַּד פְּרִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לְיִשְׂרָאֵל,
 מִגְּלוּתָא דְּמְצָרִים, וְעֵבִיד לֹון נְסִין וּגְבוּרָן. צִוְּהָ
 לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, כַּד אַתָּא יִתְרוֹ, וְקַבִּיל לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּוּ, וְקָרִיב לִיָּה לְפוֹלְחָנִיָּה. וּמִתְמָן, אֶתְקָרִיבוּ כָּל אֵינּוֹן
 גִּיּוּרִין, תַּחֲוֹת גְּדַפּוּי דְּשְׁכִינְתָּא, מִתְמָן וְלַהֲלָאָה, קְדוּשָׁ

וְנוֹרָא שְׁמוֹ. דְּהָא פְּדִין אֶתְקַדָּשׁ שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּהָא (מִסְטָרָא אַחְרָא) יִתְקַדָּשׁ שְׁמָא קְדִישָׁא, כַּד אֲתַבֵּר,
 וְאֲתַכְפֵּיא סְטָרָא אַחְרָא, כַּמָּה דִּהּוּהּ בִּיתְרוֹ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגו', וְכִי יִתְרוֹ שָׁמַע, וְכֹל עֲלָמָא לֹא
 שָׁמְעוּ, וְהָא כְּתִיב, (שְׁמוֹת טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן.
 אֲלֵא, כֹּל עֲלָמָא שָׁמְעוּ, וְלֹא אֲתַבְּרוּ, וְאִיהוּ שָׁמַע
 וְאֲתַבֵּר, (דף ס"ח ע"ב) וְאֲתַכְפֵּיא מִקְמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאֲתַקְרַב לְדַחֲלֵתִיהּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכַמָּה אֲתֵר תְּגִינֹן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כֹּל מַה דְּעֵבֵד לְעֵילָא וְתַתָּא כֹּלָא אִיהוּ קְשׁוּט,
 וְעוּבְדָא דְקְשׁוּט. וְלִית לָךְ מְלָה בְּעֲלָמָא דְבַעֲי בַר נֶשׁ
 לְדַחֲיָא לִיהּ מַנְיָה, וְלֹאֲנַהֲגָא בֵּיהּ קִלְנָא, דְּהָא כֹּלְהוּ
 עוּבְדָא דְקְשׁוּט אֵינּוּן, וְכֹלָא אֲצִטְרִיךְ בְּעֲלָמָא.

דְּהָא זְמַנָּא חֲדָא, הָוּה ר' אֶלְעָזָר אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְהָוּה
 אֲזִיל עִמֵּיהּ ר' חֲזַקְיָה, חָמוּ חַד חוּיָא, קָם ר' חֲזַקְיָה
 לְמִקְטִילֵיהּ. אָמַר לִיהּ ר' אֶלְעָזָר, שְׁבִיק לִיהּ לָא
 תְּקַטְלִינִיהּ. אָמַר לִיהּ, וְהָא מְלָה בִישָׁא אִיהוּ, דְּקַטִּיל בְּנֵי
 נֶשָׁא. אָמַר לִיהּ לְר' חֲזַקְיָה, וְהָא כְּתִיב (קְהֵלֵת י) אִם יִשׁוּף
 הַנֶּחֱשׁ בְּלֹא לְחֶשׁ. לָא נִשְׁיף חוּיָא לְבַר נֶשׁ, עַד דְּלַחֲשִׁין
 לִיהּ מְלַעֲיָלָא, וְאָמַרִי לִיהּ זִיל קַטִּיל לִיהּ לְפִלְנֵיא.

וְלִזְמַנִּין כַּמָּה דְּעֵבִיד הָאִי, הָכִי נִמִּי שְׁזִיב לְבַר נֶשׁ,

מִמְלִיךְ אַחֲרָנִין, וְעַל יְדוּי אֲרַחֲשֵׁי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא
 לְבְנֵי נֶשָׂא, וְכֻלָּא בִידָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּלִיא, וְכֻלָּא
 אִיהוּ עוֹבְדֵי יְדוּי, וְאַצְטְרִיךְ עֲלֵמָא לְהוּ, וְאִי לָאו
 דְאַצְטְרִיךְ לֹוֹן עֲלֵמָא, לָא עֵבֵד לֹוֹן קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְעַל דָּא לָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַנְהָגָא בְּהוּ קִלְנָא בְּמִלֵּי
 דְעֲלֵמָא. בְּמִלּוּי וּבְעוֹבְדוּי דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַחַת
 בְּמָה וּכְמָה.

פֶּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וַיֵּרָא אֱלֹהִים: דָּא אֱלֹהִים חַיִּים.
 וַיֵּרָא: דְּאִסְתָּכַל לְאַנְהָרָא לֹוֹן, וְלֹא שְׁגָחָא לֹוֹן. אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עָשָׂה כָּלָא בְּכֻלָּלָא חֲדָא, עֵילָא וְתַתָּא. וְהִנֵּה טוֹב:
 דָּא סֵטְרָא דִימִינָא. מְאֹד: דָּא סֵטְרָא דִשְׂמָאלָא, וְהָא
 אוּקְמוּהָ, טוֹב: דָּא מִלְּאַךְ חַיִּים מְאֹד: דָּא מִלְּאַךְ הַמּוֹת.
 וְכֻלָּא רְזָא חֲדָא. רְזָא הוּא, לְאַיְנוֹן דְּמִסְתְּכְלֵי בְּרֹזָא
 דְּחֻכְמַתָּא.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. בְּכָל עוֹבְדָא
 דְּבִרְאשִׁית, כְּתִיב, וַיֵּרָא אֱלֹהִים פִּי טוֹב, וְהִכָּא
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. אֱלֹהִים לְתַתָּא, שְׁלִיט
 עַל תַּתָּאי. אֱלֹהִים לְעֵילָא, שְׁלִיט עַל עֵלְאִי. דָּא אִיהוּ
 רְזָא דְּאֱלֹהִים חַיִּים, (נ"א דְּבַר אַחַר כֻּלָּא אִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים) דְּאַנְהָרָא
 וְאַדְלִיק כָּל אִיְנוֹן בּוֹצִינִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וּמִתְמָן נְפָקִין
 כָּל אִיְנוֹן נְהוֹרִין לְאַנְהָרָא.

תוספתא

בְּטִמְיוֹ דְּטַמְיִרִין, אֶתְרִשִׁים רְשִׁימוֹ חֵד, דִּלָּא אֶתְחַזִּי
 וְלָא אֶתְגַּלִּיא. הֵהוּא רְשִׁימוֹ, רְשִׁים וְלָא רְשִׁים.
 מֵאִרֵּי דְסַכְלַתְנֹו, וּפְקַחִין דְּעֵינִין, לָא יִכְלִין לְמִיקָם בֵּיה.
 אִיהוּ קִיּוּמָא דְכֻלָּא. הֵהוּא רְשִׁימוֹ אִיהוּ זְעִיר, דִּלָּא
 אֶתְחַזִּיא וְלָא אֶתְגַּלִּיא. קִיּוּמָא בְּרַעוּתָא, לְקִיּוּמָא כֻלָּא.
 לְנֻטְלָא מַה דְּנֻטְלָא, מִמַּה דְּלִית בֵּיה רְשִׁימוֹ, וְלָא
 רַעוּתָא, דִּלָּא אֶתְחַזִּי.

הֵהוּא רְשִׁימוֹ בְּעָא לְאַחֲפִיא גְרַמְיָה, וְעֵבִיד לִיה לְגַרְמִיָּה,
 לְאַתְטַמְרָא בֵּיה, חֵד הֵיכְלָא. הֵהוּא הֵיכְלָא אֲפִיק
 לִיה מְגַרְמִיָּה, וּמִתַּח לִיה בְּמִתִּיחוּ רַב וְסָגִיא לְכָל סִטְרִין,
 אוֹקִיר לִיה בְּלְבוּשֵׁי יָקָר, פֶּתַח לִיה חֲמִשִּׁין תְּרַעִין.
 לְגוֹ בְּגוֹ, אֶתְטַמְרָא וְאַתְגַּנְיֹו הֵהוּא רְשִׁימוֹ. פִּיּוֹן דְּאַתְגַּנְיֹו
 בֵּיה, וְעָאל בְּגוּיָה, אֶתְמַלִּיא נְהוּרָא. מִתְּהוּא נְהִירוֹ,
 נְבַעִין נְהוּרִין, וְנֻצוּצִין נְפִקִין מֵאִינוֹן תְּרַעִין, וְנְהַרִין
 כֻּלָּא.

הֵהוּא הֵיכְלָא אֶתְחַפִּיא בְּשִׁית יְרִיעֹן. אִינוֹן שִׁית יְרִיעֹן,
 אִינוֹן חֲמִשׁ. לְגוֹ בְּגוֹ אִינוֹן יְרִיעֹן, קִיּוּמָא חֵד
 יְרִיעָא מְרַקְמָא, בְּהֵהוּא יְרִיעָה אֶתְחַפִּיא הֵהוּא הֵיכְלָא,
 מִנִּיה אֲשַׁגַּח וְחָמָא לְכֻלָּא.

הֵאִי הֵיכְלָא אִיהוּ פְּקִיחָא דְּעֵינִין, דִּלָּא נָיִים. אִיהוּ

אֲשַׁגַּח תְּדִיר לְאֲנֶהְרָא לְתַתָּא, מִגּוֹ נִהִירוּ דִּיהוּא רְשִׁימוּ.
 הֵהוּא סְכְלַתְנוּ, חֲכַמְתָּא טְמִירְתָּא, רְעוּ דְרַעוּתִין (ס"א בְּעוּ
 דְּבַעוּתִין) הֵוִי גְנִיזוּ וְטְמִיר, וְלֹא אֲתַגְלִיָּא, קְיִימָא וְלֹא קְיִימָא.
 בְּרִיךְ הוּא מְטְמִיר דְטְמִירוּ, בְּרִיךְ הוּא לְעֵלַם וְלְעֵלְמֵי עַד
 אַמֵּן. (ע"כ תוספתא)

תָּא חֲזִי, יִתְרוֹ הוּא דִּזְהַב עֵיטָא לְמֹשֶׁה, עַל תְּקוּנָא
 דְּדִינִין, הֲכִי אֲצַטְרִיךְ. וְרִזָּא דָּא דְאֹדִי לִיָּה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסִדֵּר קָמִיהַ תְּקוּנָא דְּדִינֵוִי, לְאַחֲזָא
 מַה דְּכְתִיב, (דברים א) כִּי הִמְשַׁפֵּט לְאֱלֹהִים הוּא, וְלֹא
 לְסִטְרָא אַחֲרָא. וְדִינִין לְיִשְׂרָאֵל אֲתִיְהִיבוּ, וְלֹא לְאַחֲרָא,
 דְּכְתִיב, (תהלים קמז) חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. וְתָא חֲזִי, לֹא
 יִנְהִיג בַּר נֶשׁ קִלְנָא בְּאַחֲרָא, וּמִלָּה דִּיהֲדִיוּטָא, מִלָּה (דף ט"ט
 ע"א) אִיהוּ. דִּהָא בְּמֹשֶׁה כְּתִיב, וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חוֹתְנּוֹ
 וְגוֹ'. וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגוֹ'. פִּתַּח וְאָמַר (תהלים יד) עַל כֵּן אֹדְדֶךָ
 בְּגוֹיִם יִי' וְלִשְׁמֶךָ אֲזַמְּרָה. דְּוֹד מְלָכָא אָמַר דָּא בְּרוּחַ
 קְדָשָׁא, בְּשַׁעֲתָא דְּחַמָּא, דִּהָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לֹא אֲסִתְלִיק בְּסִלְיָקוֹ וְלֹא אֲתִיְקָרָא בְּעֵלְמָא, אֲלֵא
 מִסִּטְרָא דְשָׂאֵר עֲמִין. וְאִי תִימָא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לֹא אֲתִיְקָר בְּעֵלְמָא, אֲלֵא בְּגִינִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. הֲכִי הוּא
 וְדֵאִי, דִּהָא יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן הֵוִי יְסוּדָא דְשָׂרְגָא לְאַנְהָרָא,
 אֲבַל כַּד שָׂאֵר עֲמִין אַתָּאן וְאוּדְן לִיָּה, בְּשַׁעֲבוּדָא דִּיקָרָא

דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין אֲתוּסָף יְסוּדָא דְשָׂרְגָא,
וְאֲתַתְּקַף עַל כָּל עוֹבְדוּי. בְּחַבּוּרָא חָדָא, וְשְׁלִיט קוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי עֵילָא וְתַתָּא.

כְּגוּוּנָא דָּא, כָּל עֲלָמָא, דְּחִילוֹ וְאִימָתָא נָפַל עָלֵיהּ
מְקָמֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִיּוֹן דְּאֲתָא יִתְרוֹ,
דְּאִיהוּ כּוּמְרָא עֲלָאָה, דְּכָל טְעוּוֹן אַחַרְנִין, כְּדִין אֲתַתְּקַף
וְשְׁלִיט יְקָרָא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּלָא.

בְּגִין, דְּכָל עֲלָמָא, כַּד שְׁמַעוּ שְׁמַע גְּבוּרְתִּיהּ דְּקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, זַעוּ. וְכִלְהוּ הוּוּ מִסְתַּכְּלָן בְּיִתְרוֹ,
דְּאִיהוּ חַפִּים וְרַב מְמַנָּא דְּכָל טְעוּוֹן דְּעֲלָמָא, כִּיּוֹן דְּחָמוּ,
דְּאִיהוּ אֲתָא וּפְלַח לֵיהּ לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר עֲתָה
יַדְעָתִי כִּי גְדוֹל יְיָ מִכָּל הָאֱלֹהִים, כְּדִין כְּלָהוּ אֲתַרְחֲקוּ
מִפּוֹלְחָנֵיהוֹן, וְיַדְעוּ דִּלִּית בְּהוּ מִמָּשׁוּ. כְּדִין אֲתֵיִקֵּר יְקָרָא
דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל סְטָרִין. וְעַל דָּא
אֲתַרְשִׁים פְּרֻשַׁתָּא דָּא בְּאוּרֵיִתָּא, וְשִׁירוֹתָא דְּפְרֻשַׁתָּא
הָוָה בֵּיהּ בְּיִתְרוֹ.

יִתְרוֹ חַד מִחַפִּימִין דְּפְרַעָה הָוָה. תְּלַת חַפִּימִין הָוּוּ לֵיהּ
לְפְרַעָה, חַד יִתְרוֹ, וְחַד אִיּוֹב, וְחַד בְּלַעַם. חַד
יִתְרוֹ: דְּלֹא הָוָה פּוֹלְחָנָא וּמְמַנָּא וְשִׁמְשָׁא וְכַכְבָּא דְּשְׁלִיט
עַל שׁוּלְטָנֵיהּ, דְּלֹא הָוָה יַדַּע פּוֹלְחָנָא דְּאֲתַחַזִּי לֵיהּ,
וְהָוָה שְׁמוּשָׁא דִּילֵיהּ. בְּלַעַם, הָוָה חֲרָשָׁא בְּכָל מִינֵי
חֲרָשִׁין בֵּין בְּעוֹבְדָא בֵּין בְּמַלְאָה.

אִיּוֹב הָיָה דְחִיל בְּדַחִילוֹ, וּבִהְיוֹת דְחִילוֹ הָיָה עֲקָרָא
 דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּמַלְּה דְלַעֲיִלָּא, בֵּין דְקָדוּשָׁה, בֵּין
 דְסִטְרָא אַחְרָא, לָא יְכִיל בַּר נָשׁ לְאַמְשַׁכָּא רוּחָא דְלַעֲיִלָּא
 לְתַתָּא וּלְמַקְרַב גַּבִּיהּ, אֲלָא בְּדַחִילוֹ. וַיְכַוֵּין לְבֵיהּ
 וּרְעוּתֵיהּ בְּדַחִילוֹ וּתְבִירוֹ דְלִבָּא, וּכְדִין יַמְשִׁיךְ לְתַתָּא
 רוּחָא דְלַעֲיִלָּא וּרְעוּתָא דְאַצְטְרִיךְ.

וְאִי לָא יִשְׁוֵי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּדַחִילוֹ לְהֵהוּא סִטְרָא, לָא
 יְכִיל לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ רְעוּתֵיהּ, בַּר לְהַנִּי טוֹפְסִי
 דְקִיקִין, וְלָא בְכֻלְהוֹ, בְּגִין דְּאִית בְּהוּ שְׁלֹטְנִין, דְאַצְטְרִיךְ
 לְגַבִּיֵיהּ, רְעוּתָא דְלִבָּא וּדְחִילוֹ. כָּל שְׁכֵן אֵינּוֹן מְלִין
 עֲלָאִין, דְאַצְטְרִיךְ דְחִילוֹ וְאִימְתָא וּרְעוּתָא יִתִּיר.

יִתְרוֹ אַצְטְרִיךְ פּוֹלְחָנִיהּ דְהֵהוּא סִטְרָא תְדִיר, בֵּין בּוֹזְמָנָא
 דְאַצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בֵּין בּוֹזְמָנָא דְלָא אַצְטְרִיךְ
 לֵיהּ, בְּגִין דְהֵהוּא סִטְרָא יְהֵא דְבִיק לְגַבִּיהּ, בְּשַׁעְתָּא
 דְאַצְטְרִיךְ לֵיהּ. בְּלַעַם אֲתַדְבֵּק בְּאֵינּוֹן חֲרָשִׁין, כְּמָה
 דְאַתְמַר.

אִיּוֹב בְּסִגְיָאוֹ דְהֵהוּא דְחִילוֹ דִּילֵיהּ אֶהְדָּר בְּמִצְרַיִם
 לְמַדְחַל מְקַמִּיהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כַּד חָמָא
 אֵינּוֹן גְּבוּרִין וְנָסִין, דְעַבְד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם.
 יִתְרוֹ, לָא אֶהְדָּר בְּכָל דָּא, עַד דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
 וְכָל אֵינּוֹן קְשָׁרִין וְטַפְסִין דְקִשְׁרִי מִצְרָאִי, לָא הוּוּ כְלוּם,

וַנִּפְקוּ. וּלְבַתֶּר דְּטַבַּע לֹון בְּיַמָּא, כְּדִין תָּב, וְאַהֲדָר
לְפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּלַעַם לָא תָב, וְלֹא אַהֲדָר, דְּטַנוּפָּא (נ"א דְטַפְסָא) דְּסֵטְרָא
אַחֲרָא הוּהּ מִתְדַבֵּק בֵּיהּ, וְעַם כָּל דָּא אֶסְתַּכְלוּתָא

דְּמֶרְחִיק הוּהּ מִסְתַּכַּל, בְּגוּ הַהוּא טַנוּפָּא (ס"א טַפְסָא)
וְאַתְדַבְּקוּתָא דְּסֵטְרָא אַחֲרָא. דְּהָא בְּסֵטְרָא אַחֲרָא אִית

נְהִירוֹ דְּקִיק חַד, דְּנִהִיר סַחְרָנִיָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א)
וְנִגָּה לּוֹ סְבִיב. וְדָא אֶסְתַּכְלוּתָא זַעִיר (ועל דָּא) הוּהּ מִסְתַּכַּל

מֶרְחִיק, וְלֹא בְּכֻלְהוּ מְלִין.

וְכַד הוּהּ מִסְתַּכַּל מְלָה זַעִיר מִהַהוּא נְהִירוֹ, כְּבַתֶּר כּוּתְלָא
הוּהּ, אָמַר וְלֹא יָדַע מֵאֵי קָאֲמַר. וְהוּהּ מִסְתַּכַּל

בְּהַהוּא נְהִירוֹ בְּסִתְיָמוֹ דְּעֵינָא, וְאַתְגַּלְגַּל עֵינָא, וְחֹזִי בַר
נֶשׁ נְהוּרָא סְתִימָא, וְלֹא חֹזִי. וְרוּזָא דָּא (במדבר כד) שְׁתוּם

הָעֵין, וְאוּקְמוּהָ שְׁתוּם: סְתוּם, וְכֻלָּא חַד.

דְּהָא לִית סֵטְרָא אַחֲרָא, דְּלִית בֵּיהּ (דף ט"ט ע"ב) נְהִירוֹ דְּקִיק
זַעִיר מִסֵּטְרָא דְּקְדוּשָׁה, כְּגוּוּנָא דְּרוּב חֶלְמִין,

דְּבַסְגִּיאוּת תַּבְנָא, אִית חַד גְּרַעֲינָא דְּחֻטִּין. בַּר אֱלִין
טַפְסִי דְּקִיקִין חֻצִּיפִין, דְּכֻלְהוּ מִסְאֲבֵי יִתְיר. וּבְהוּ הוּהּ

בְּלַעַם יוֹדַע.

זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּמִשָּׁה, דְּאִיהוּ לְעִילָא בְּכָל קְדוּשִׁין
עֲלָאִין, וְאַסְתַּכַּל, בְּמָה דְּלֹא אַתְיִיב רִשׁוֹ לְבַר

נֶשׂ אַחֲרָא בְּעֵלְמָא לְאַסְתְּכִלָּא. וּכְמָה דְּבַלְעָם הָוּה חָמִי
 נְהִירוּ וְעִיר דְּקִיק פְּמַבְתַּר כּוּתְלָא, מְגוּ הַהוּא סְטְרָא
 אַחֲרָא. אוּף הָכִי מִשָּׁה, מְגוּ נְהִירוּ עֵילָאָה רַב וְסִגִּי, הָוּה
 חָמִי לְתַתָּא פְּמַבְתַּר כּוּתְלָא, חַד חֲשׂוּכָא דְּקִיק, דְּאַתְחִזִּי
 לִיה. וְלֹאוּ בְּכַל זְמַנָּא, כְּמָה דְּבַלְעָם לָא הָוּה מְסִתְּפַל
 הַהוּא נְהִירוּ בְּכַל זְמַנָּא.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְּמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא, מַה כְּתִיב בֵּיה,
 (שמות ג) וַיֵּרָא מִלְּאֲךָ יי' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ מִתּוֹךְ
 הַסֶּנֶה. הַסֶּנֶה וְדַאי הָוּה בְּגוּ הַהוּא קְדוּשָׁה וְאַתְדַּבֵּק בֵּיה.
 דְּכִלָּא אַתְדַּבֵּק דָּא בְּדָא, טְהוּר וְטַמָּא, לִית טְהוּר אֶלָּא
 מְגוּ טַמָּא.

וְרָזָא דָּא, (איוב ט) מִי יִתֵּן טְהוּר מְטַמָּא. קְלִיפָה וּמוּחָא דָּא
 בְּדָא סְלִקָּא. וְדָא קְלִיפָה לָא יִתְעַדִּי וְלָא יִתְבַּר, עַד
 זְמַנָּא דִּיקוּמוּן מִתִּין מַעֲפָרָא, כְּדִין יִתְבַּר קְלִיפָה, וּנְהִירוּ
 יְנַהִיר בְּעֵלְמָא בְּלֹא סְתִימוּ מְגוּ מוּחָא. זְכָאִין אֵינּוּן
 צְדִיקָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי.

וְאַת שְׁנֵי בְּנֵיה, אָמַר רַבִּי חֲיִיא, וְכִי בְּנֵיה וְלֹא בְּנֵי שֶׁל
 מִשָּׁה. אֶלָּא, בְּגִין דְּאַיְהִי אֲשֶׁת־דֶּלֶת אַבְתְּרִיָּהוּ, בְּלֹא
 בְּעֵלְהָ, קָרָא לֹון אֲוִרִיתָא בְּנֵיה, וְלֹא בְּנֵי. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, אַף עַל גַּב דְּבְנוֹי דְּמִשָּׁה הָוּ. מְלָה דְּקִשׁוּט בְּנֵיה
 וְדַאי. ר' אֶלְעָזָר אָמַר, הָא מִשָּׁה הָוּה מְזִדְּיוּג בְּאַתְרַּא אַחֲרָא

קִדְיִשָּׁא עֲלָאָה, וְלֹא יִקְרָא דִּילִיָּה לְמִקְרֵי לֹון בְּנֵיו.
הַשְּׁתָּא אַף עַל גַּב דְּבְנֵי הוּו, בְּגִין יִקְרָא דִּהֵהוּא אֲתָר
דְּאִזְדְּוּג בֵּיה, קָרָא לֹון בְּנֵיה הֲכָא, לְבַתָּר קָרָא לֹון בְּנֵיו
מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דִּהֵהוּא שְׁעַתָּא דְּמָטוּ, הוּו מְשָׁה מְמַלְל
בְּשְׂכִינְתָּא. לְבַתָּר דְּאֲתַפְּרֵשׁ וְנַפְק לְגַבֵּי חֲמוּי, כְּדִין כְּתִיב
(שְׁמוֹת יד) וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּגְו'.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר אֲלַעְזָר, אָנָּא חֲמִינָא בְּפַרְשֵׁתָּא
דָּא, דְּאֵת שְׂאֲרֵי מְלָה כְּדָקָא יָאוּת, וְסִיּוּמָא לָאו
הָכִי. וְדַאי בְּגִין יִקְרָא דְשְׂכִינְתָּא, אִזְדְּוּגוּתָּא עֲלָאָה
דְּאִזְדְּוּג בֵּיה בְּמִשָּׁה, כְּתִיב בְּנֵיה. וְאֵי תִימָא, וְהָא כְּתִיב
וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה. כִּלָּא אִיהוּ
כִּלְלָא חֲדָא. וּבְנָיו, בְּנֵיו דִּיתְרוֹ, דִּהָא לְבַתָּר דְּאֲתָא מֹשֶׁה
לְגַבֵּיה, הוּו לִיָּה בְּנִין.

וְהָכִי הוּו בְּיַעֲקֹב, דְּכִיּוֹן דְּאֲתָא לְגַבֵּיה דְּלָבָן, וְשׁוּי
דִּיּוֹרִיָּה בֵּיה, הוּו לִיָּה בְּנִין. אוּף הֲכָא מְשָׁה, כִּיּוֹן
דְּשׁוּי דִּיּוֹרִיָּה בֵּיתָרוֹ, הוּו לִיָּה לְיִתְרוֹ בְּנִין וְכָל בֵּיתִיָּה
אִיִּיתֵי עֲמִיָּה, לְמִיעַל לֹון תְּחוּת גְּדַפֵּי דְשְׂכִינְתָּא, וְיִתְרוֹ
אָמַר לְמֹשֶׁה, אָנִי חוּתְנָךְ יִתְרוֹ בָּא אֲלִיךְ וְאִשְׁתְּךְ וְשְׁנֵי
בְּנֵיה עֲמָה, וְשְׁנֵי בְּנֵיה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וְשְׁנֵי בְּנֵיךְ. (ס"א

וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבְנָיו) בְּנִין הוּו לִיָּה לְיִתְרוֹ, דְּכְתִיב, (שׁוֹפְטִים א)

וּבְנֵי קְנֵי חֲתָן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים וּבְנֵי שְׁבַק עִם
מֹשֶׁה.

וַיֵּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ב) וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְיָ וְגו'. הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ בְכַמָּה אֶתֶר. אֲבָל זְמִינִין שְׂאֵר עַמִּין לְמַהֲרָ וּלְכַתְּתָא רַגְלֵיהוּ, לְמִיעַל תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי דְשְׂכִינְתָא. לָכוּ וְנַעֲלֶה, כָּל טַעוּן דְעֵלְמָא אִית לֹון יְרִידָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מֵאן דְאֶתְדַבֵּק בֵּיה, אִית בֵּיה עֲלִיָה.

אֶל הַר יְיָ, דָּא אֲבִרְהֵם, דְכְתִיב, (בראשית כב) אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהַר יְיָ יֵרָאֵה, דְהָא אֲבִרְהֵם קָרִי לִיה הַר. מַה הַר הַפְּקִירָא לְכָל מֵאן דְבַעֵי בְעֵלְמָא, אוּף אֶתֶר דָּא קִדִּישָׁא, הַפְּקִירָא לְקַבְּלָא לְכָל מֵאן דְבַעֵי בְעֵלְמָא. אֶל בֵּית, דָּא יַעֲקֹב, דְקָרָא לְהָאִי אֶתֶר בֵּית, דְכְתִיב, (בראשית כח) אִין זֶה פִי אִם בֵּית אֱלֹהִים.

דְבַר אַחֵר, הַר וּבֵית, אִף עַל גַּב דְכֻלָּא חַד דְרָגָא, (דף ע' ע"א) סְלִיקוּ לְדָא מִן דָּא, הַר, לְשְׂאֵר עַמִּין, כַּד אֶתְאֵן לְאַעְלָא תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי. בֵּית, לְיִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי עַמְהוֹן כְּאֶתְתָא בְּבַעֲלָה. בְּדִיּוּרָא חַד בְּחַדְוֹה, וּרְבִיעָא עֲלֵיהוּ כְּאִמָּא עַל בְּנִין. תָּא חֲזִי מָה פְתִיב הָכָא בִּיתְרוֹ וַיֵּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבְנָיו וְאֶשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה וְגו' פִּיּוֹן דְכְתִיב אֶל מֹשֶׁה אֲמָאִי כְתִיב אֶל הַמְדַבֵּר. אֶלָּא עֵיקְרָא דְכֻלָּא לְמַה דְהוּא אֶתִי אֶל הַמְדַבֵּר. וּמֵאן אִיהוּ הַר הָאֱלֹהִים דְדָא אִיהוּ אֶתֶר לְגִיּוּרֵי לְאַתְגִּירָא וְעַל דָּא כְתִיב אֶל מֹשֶׁה אֶל

הַמְדַבֵּר לְמִשָּׁה לְגַיִּירָא לֹון וּלְאַעֲלָא לֹון תַּחוֹת גְּדַפֵּי
שְׂכִינְתָא אֶל הַמְדַבֵּר הָוּוּ אֲתִיִּין דְּאִיהוּ הָר הַאֲלֵהִים
לְמַעַבְד נַפְשֵׁיהוּ

וּבְגִין כִּךְ קִיִּמָּא הֵהוּא אֲתֵר, בְּרוּזָא דְהָר דְכָל מָאן דְאַתֵּי
זְכִי בֵיה. וְאַקְרִי (ויקרא קט"ח ע"א) גֵּר צֶדֶק. וְהָא
אוּקְיָמְנָא, גֵּר, אֶף עַל גַּב דְּאֲתֵדְבֵק בְּאַתֵּר דָּא עֲלָאָה
קְדִישָׁא, כִּיּוֹן דְשָׁבַק עֲמִיה וְאַבְהֵתוּי (ואתדבק בבריתו), גֵּר (צֶדֶק)
אַקְרִי, כִּמָּאן דְשׁוּי מְדוּרִיה בְּאַתֵּר דְלָא יַדַּע מְקַדְמַת
דְּנָא.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי, הָוּוּ
יְתִבֵי יוֹמָא חַד וּלְעָאן
בְּאוּרֵייתָא בְּטַבְרִיא. אַעֲבַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֹון בְּמֵאֵי
עֲסַקִיתוּ, אָמְרוּ לֵיה, בְּהֵאֵי
קָרָא דְאוּלִּיפְנָא מַנִּיה דְמַר,
אָמַר לֹון מֵאֵי אִיהוּ. אָמְרוּ
לֵיה, הָאֵי דְכְתִיב, (בראשית ה)
זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם
דְּסַפְרָא דְאָדָם קְדָמָאָה, דְמַתְּמָן אֲתַמְשַׁכָּא סַפְרָא גְּנִיזָא דְשַׁלְמָה
מִלְכָּא.

רוזא דרוזין
(שמות יח) ואתה תחזה מפלי
העם. זה ספר תולדות
אדם. דא ספר מאינון
ספרין, סתימין ועמיקין, (ב"א
דא ספרא מאינון סתימין ועמיקין)
אמר ר' שמעון, ארימית ידי
בצללו למאן דברא עלמא,
דאף על גב דבהאי קרא גלו
קדמאי סתימין עלאין, אית
לאסתכלא ולעינא ברזין
דספרא דאדם קדמאה, דמתמן אתמשכא ספרא גניזא דשלמה

זֶה: דְּתִלְיָא בֵּיהּ כְּלָא. זֶה:
אֵילָנָא דְחַיִּי. זֶה: וְלֹא
אַחְרָא דְגַלְיָ. (מא"י) זֶה: כְּמָה
דְּאֵתְ אָמַר, (שמונת יב) הַחֹדֶשׁ
הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים, זֶה
נִיסָן וְלֹא אַחְרָא.

זֶה סֵפֶר, לְאַשְׁנַחְתָּא וְלַגְלָאָה
תּוֹלְדוֹת אָדָם, אֵילָנָא
דְגַלְיָ תּוֹלְדוֹת אָדָם. וְעַבִּיד
אֵיבִין לְאַפְקָא לְעֵלְמָא. זֶה
סֵפֶר, לְמַנְדַּע חֲכְמָתָא
סְתִימָא וְעַמִּיקָא, דְּאֵתְמַסֵּר
לְאָדָם קְדָמָאָה, בְּדִיוֹקְנָא
דְּבְנֵי נָשָׂא, חֲכְמָתָא דָּא
אַתְמַסֵּר לְשִׁלְמָה מְלָפָא,
וְיָרִית לָהּ וּכְתַב בְּסִפְרֵיהּ.

אוֹלִיפְנָא, דְּמִשָּׁה אֵתְקַשֵּׁי
בְּדָא, עַד דְּאֵתְת
שְׁכִינְתָּא וְאוֹלִיפְתָּ לִיהּ,
וְהִיא חֲמַאת וּבְרִירַת לְכָל
אֵינּוֹן גּוֹבְרִין דְּאֵתְחֻזּוֹן בְּפִרְעוֹפָא, וְתַמְן אוֹלִיף מִשָּׁה חֲכְמָתָא דָּא,
וְעִיִּל בְּגוֹיָהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאַתָּה תַּחֲזוּה מִכָּל הָעָם. הַהוּא
דְּכְּתִיב בֵּיהּ (תהלים קב) וְאַתָּה הוּא וְשָׁנוּתִיךָ לֹא יִתְמוּ. (נחמיה ט)
וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כָּלָם. (תהלים ג) וְאַתָּה יי' מִגֵּן בְּעַדֵּי.

בְּרוּא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת
אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. וְהָא
אַתְמַר, דְּאַחְמֵי קוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן,
כָּל אֵינּוֹן דְּרִין דְּהוּוּ זְמִינִין
לְמִיתֵי לְעֵלְמָא, וְכָל אֵינּוֹן
פְּרַנְסִין, וְכָל אֵינּוֹן חֲפִימִין,
דְּהוּוּ זְמִינִין בְּכָל דְּרָא וְדָרָא.
וְרִזָּא אוֹלִיפְנָא, זֶה סֵפֶר.
אֵית סֵפֶר וְאֵית סֵפֶר.
סֵפֶר לְעֵילָא, סֵפֶר לְתַתָּא.
סֵפֶר לְתַתָּא אֶקְרִי סֵפֶר
הַזְּכָרוֹן, סֵפֶר דְּהֵהוּא זְכָרוֹן,
וְדָא חַד צְדִיק, וְאַקְרִי זֶה.
וּבְגִין דְּלֹא לְאַפְרָשָׁא לוֹן,
דְּאֵינּוֹן תְּדִיר כְּחֻדָּא בִּיחֻדָּא
חֻדָּא, כְּתִיב, זֶה סֵפֶר תִּרְיִן
אֵינּוֹן גּוֹבְרִין דְּאֵתְחֻזּוֹן בְּפִרְעוֹפָא, וְתַמְן אוֹלִיף מִשָּׁה חֲכְמָתָא דָּא,
וְעִיִּל בְּגוֹיָהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאַתָּה תַּחֲזוּה מִכָּל הָעָם. הַהוּא
דְּכְּתִיב בֵּיהּ (תהלים קב) וְאַתָּה הוּא וְשָׁנוּתִיךָ לֹא יִתְמוּ. (נחמיה ט)
וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כָּלָם. (תהלים ג) וְאַתָּה יי' מִגֵּן בְּעַדֵּי.